

بررسی نقوش سه مناره آجری سلجوقی ناحیه کومش (سمنان کنونی): مناره های مسجد تاریخانه دامغان، مسجد جامع دامغان و مسجد جامع سمنان

منصوره محسنی^{1*}، متین باستان فرد²

1- منصوره محسنی:

مربی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه صنعتی شاهرود
mnsMohseni@shahroodut.ac.ir

2- متین باستان فرد:

مربی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه صنعتی شاهرود
m.bastanfard@shahroodut.ac.ir

چکیده

عصر سلجوقی یکی از اثرگذارترین دورانهای هنر اسلامی است که موجب تحولات بسیاری در هنر و معماری ایران شده است. در این دوره معماری بناهای مذهبی اهمیت ویژه ای می یابد و ساخت مناره های منفرد در کنار مسجد به عنوان نماد مذهبی و نشانه شهر قرار می گیرد. در این دوره از آجر هم در ساختار و هم در تزیینات بصورت هنرمندانه ای استفاده می شود که این مساله در مناره های مساجد، با توجه به اهمیت مذهبی آنها چشمگیر تر است. سه مناره مهم مسجد تاریخانه دامغان، مسجد جامع دامغان، مسجد جامع سمنان در این دوره، در ناحیه کومش (سمنان کنونی)، بنا شدند.

در این مقاله نظر بر آن است که به بررسی نقوش آجری این سه مناره سلجوقی بپردازد. برای دستیابی به این هدف، با روش تاریخ پژوهی، مورد پژوهی و نیز با روشی توصیفی، ابتدا با مطالعه متون تاریخی، و سپس بطور میدانی، اطلاعات جمع آوری شد و نقوش آجری مناره های مذکور برداشت شد و در نهایت نقوش و کتیبه های این مناره ها، در سه بخش مختلف تاج و میله و پایه مقایسه شدند.

واژه های کلیدی: مناره، آجر، تزیینات، سلجوقی